

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/30/2015
Identifikačné číslo spisu:	6014201247
Dátum vydania rozhodnutia:	02.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6014201247.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a členov senátu JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Petry Príbelskej, PhD, v právnej veci navrhovateľky: H. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., právne zastúpený: JUDr. Ľubomír Ivan, advokát, so sídlom Dukelských hrdinov 22, Zvolen, proti odporcovi: MESTO Hriňová, so sídlom Partizánska 1612, Hriňová, právne zastúpený: JUDr. Jana Sivoková, advokátka, so sídlom Partizánska cesta 1465, Hriňová, za účasti ďalších účastníkov: 1/ L. X., bytom Q., 2/ M. F., bytom Q. 3/ P. X., bytom Q., 4/ M. F., bytom V., 5/ P. X., bytom Q., 6/ P. F., bytom Q., 7/ V. X., bytom Q., 8/ D. X., bytom Q., 9/ P. X., bytom Q., 10/ V. X., bytom Q., 11/ T. F., bytom Q., 12/ P. X., bytom V., 13/ K. X., bytom Q., v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu č. A/20014/003055 zo dňa 7. júla 2014 v spojení s opravou vykonanou pod č. A/2014/003389 zo dňa 1. augusta 2014 a o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/54/2014-40 zo dňa 13. novembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/54/2014-40 zo dňa 13. novembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. A/20014/003055 zo dňa 7. júla 2014 v spojení s opravou vykonanou pod č. A/2014/003389 zo dňa 01.08.2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania 920,26 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu navrhovateľky JUDr. Ľubomír Ivan, advokát, Zvolen.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/54/2014-40 zo dňa 13.11.2014 súd rozhodnutie odporcu č. A/20014/003055 zo dňa 07.07.2014 v spojení s opravou vykonanou pod č. A/2014/003389 zo dňa 01.08.2014 potvrdil a náhradu trov konania navrhovateľke ani odporcovi nepriznal. Zároveň navrhovateľku zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku 35,- € do 3 dní od

nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia. Krajský súd v rozhodnutí poukázal na ustanovenie § 5 Občianskeho zákonníka a uviedol, že ide o spornú a dlhšie pretrvávajúcu záležitosť medzi účastníkmi konania, pričom napriek vydaniu predchádzajúceho rozhodnutia je navrhovateľkou (ale aj jej rodinnými príslušníkmi) opakovane znemožňovaný prejazd a prechod po existujúcej miestnej komunikácii k nehnuteľnostiam vlastnícky patriacim účastníkom konania.

Z obsahu spisového materiálu a vyjadrení účastníkov pre krajský súd vyplynula skutočnosť, že Mesto Hriňová (ďalej aj "mesto") má snahu riešiť daný problém, ktorý by mal vyústiť do zlegalizovania miestnej komunikácie. Bolo preukázané, že v prejazde a prechode cez miestnu komunikáciu je bránené, preto efektívne opatrenie Mesta vo forme vydania rozhodnutia podľa § 5 Občianskeho zákonníka je plne opodstatnené, vydané v súlade s predmetným zákonným ustanovením. Ochrana podľa § 5 Občianskeho zákonníka je výnimkou zo všeobecne platnej zásady, že ochranu proti tomu, kto ohrozí alebo poruší právo, poskytuje zásadne súd. Táto ochrana je občianskoprávnou ochranou, ktorej zmysel treba hľadať v jej predbežnosti a v ochrane pokojného stavu najbližším kompetentným orgánom poznajúcim pomery, t.j. obcou, v danom prípade Mestom Hriňová. Predbežnosť sa poníma vo vzťahu k následnému možnému súdnemu konaniu a nie správne konaniu. Samo rozhodnutie vydané obcou v správnom konaní, nie je teda rozhodnutím predbežnej povahy (vo vzťahu k správne konaniu, keďže neprebíha žiadne správne konanie, v ktorom by sa očakávalo vydanie iného konečného rozhodnutia), resp. rozhodnutím procesným, kedy by súdy nepreskúmavali zákonnosť rozhodnutia (§ 248 písm. a/ O.s.p.). Jedná sa o rozhodnutie sui generis vydané správny orgánom v rámci správneho konania, ktoré je meritórnym rozhodnutím a teda podlieha súdnemu prieskumu. Navyše, v danom prípade súd rozhoduje ako odvolací orgán na základe podaného odvolania proti neprávoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy.

Správny orgán procesne postupuje podľa zákona č. 71/1967 Zb. (Správneho poriadku). Správny orgán v konaní zisťuje a rieši len skutkové otázky. Práva a právnych otázok sa nedotýka. Prekročil by tým oprávnenie vyplývajúce z ustanovenia § 5 OZ. Rozhodujúcou skutočnosťou je to, že bol porušený daný stav a cieľom sledovaným vydaním predmetného rozhodnutia je obnovenie predošlého stavu. Ak teda odporca zistí, že došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, pričom sa neskúma právo, právny stav, právne vzťahy, vydá rozhodnutie s náležitosťami podľa § 46 a nasl. Správneho poriadku. Súd má za to, že odporca v danej veci vydal rozhodnutie v súlade s § 5 Občianskeho zákonníka, riešiac narušený predošlý stav - doterajšie užívanie prístupovej cesty miestnej komunikácie vedúcej k nehnuteľnostiam vlastnícky patriacim účastníkom správneho konania. Zásah do pokojného stavu spočíva v bránení účastníkom konania v prechode a prejazde cez pozemok, ktorý bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia vo vlastníctve navrhovateľky. Predmetným rozhodnutím nedochádza k zriadeniu vecného bremena, ktoré môže vzniknúť len podľa zákonom upraveného postupu, spôsobmi taxatívne vymenovanými v Občianskom zákonníku. Rozhodnutie smeruje proti porušovateľovi, nie vlastníkovi nehnuteľnosti. Porušovateľ teda nemusí byť vlastníkom pozemku, môže byť aj jeho užívateľ, nájomca. Preto prevod uskutočnený navrhovateľkou na manžela je pri posudzovaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia irelevantný a nemá vplyv ani na zmenu účastníkov v tomto konaní. Nie je významnou skutočnosťou ani to, že porušovania sa dopúšťali aj ďalší rodinní príslušníci navrhovateľky, pretože rozhodnutie voči nim nesmeruje. Relevantným je to, či sa porušovania dopúšťala aj navrhovateľka a táto skutočnosť bola preukázaná.

Účelom a zmyslom § 5 Občianskeho zákonníka je poskytnúť rýchlu a účinnú pomoc proti zásahu. Jedná sa o poskytnutie len predbežnej ochrany práva, ktoré je preto spájané s osobitnými podmienkami. Má sa ňou urýchlene zabezpečiť poriadok a pokoj pred zasahovaním do faktického stavu, pričom sporné právne otázky obec nerieši. Tieto v konečnom dôsledku môže vyriešiť na návrh až súd. Z ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právo domáhať sa ochrany na súde nie je rozhodnutím obce dotknuté. Právomoc obce teda nie je právomocou výlučnou a je na vôli občana, na ktorý z uvedených štátnych orgánov sa obráti, resp. či sa obráti na obidva. Rozhodnutie obce je svojou povahou predbežné, je vydávané tam, kde je zistený zrejmy zásah do pokojného stavu a to bez akéhokoľvek väčšieho a zložitejšieho dokazovania, pričom odporca sa môže obmedziť len na zistenie takéhoto zásahu a stavu. Pokiaľ však vo veci rozhoduje súd, musí v konaní na základe všetkých potrebných dôkazov už skúmať

existenciu uplatneného subjektívneho občianskeho práva, o ktorom občan tvrdí, že došlo k zásahu do tohto jeho práva, ktoré môže mať povahu akéhokoľvek zásahu, prejavujúceho sa v tom, že je mu bránené vo výkone jeho práva, prípadne, že je vo výkone svojho práva obmedzovaný. Súd teda rozhoduje z iných hľadísk ako obec, a preto obec môže vydať rozhodnutie len na obnovenie predošlého stavu, ktorý je porušovaný, pričom takýto vzniknutý stav nie je možné objektívne tolerovať. V prípade, že sa rozhodnutie súdu (predbežné opatrenie podľa § 74 a § 102 O.s.p. alebo rozhodnutie vo veci samej) stane vykonateľným, konanie pred obcou nemá ďalšie opodstatnenie. Rozhodnutie obce vydané podľa § 5 Občianskeho zákonníka nemôže byť ani rozhodnutím na plnenie, lebo by došlo k porušeniu čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“). Rozhodnutie obce môže smerovať len k naplneniu jeho cieľa a účelu, t.j. zabezpečiť rešpektovanie daného (predošlého) stavu, ktorý bol zásahom porušovateľa dotknutý.

II.

Včas podaným odvolaním sa navrhovateľka domáhala, aby odvolací súd postupom podľa ustanovenia § 221 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušil a vec Krajskému súdu v Banskej Bystrici vrátil na ďalšie konanie, alebo aby postupom podľa ustanovenia § 220 O.s.p. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zmenil tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie a zaviazá odporcu nahradiť trovy konania, vrátane trov právneho zastúpenia.

V podanom odvolaní navrhovateľka uviedla, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p. a to tým, že súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, ako aj z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Zároveň rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ďalej namietala, že bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces, pričom rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené a z toho dôvodu o veci nemôže navrhovateľka ako účastníčka súdneho konania právne argumentovať v rovine polemiky v rámci využitia riadnych opravných prostriedkov.

Súd ako ani odporca sa nedokázali vysporiadať so základnou otázkou predmetného sporu, či je možné, aby orgán samosprávy vydal rozhodnutie, ktoré je zrejme v rozpore s predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím orgánu samosprávy, najmä s rozhodnutím odporcu, ktorým dal súhlas na realizáciu oplatenia pozemku. Navrhovateľka je toho názoru, že jej ochrana práv a pokojný stav užívania vlastníctva bol narušený. Na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia odporcu navrhovateľka svoj pozemok oplotila, napriek tomu účastníci správneho konania plot svojvoľne porušili a bez povolenia prechádzali cez pozemok.

Navrhovateľka poukázala na tú skutočnosť, že rozhodnutím jej bola uložená povinnosť strpieť prechod cez pozemok tretími osobami, avšak nijakým spôsobom tento prechod nebol špecifikovaný a ostatní účastníci môžu prechádzať cez pozemok kdekoľvek a akokoľvek sa im zachce. Navyše ustanovenie § 5 Občianskeho zákonníka je koncipované tak, že povoľuje orgánu samosprávy predbežne uložiť nejakú povinnosť. Napadnuté rozhodnutie odporcu však nie je žiadnym spôsobom ohraňované a z toho dôvodu je nezákonné. Tento stav trvá už šesť rokov a odporca prispel k prehĺbeniu konfliktov s tým, že účastníkom dal do rúk neprimeranú moc, ktorá ich nemotivuje k tomu, aby svoje práva riešili cez civilné konanie.

Vo vyjadrení doručenom dňa 09.11.2015 navrhovateľka uviedla, že úlohou obce je chrániť faktický stav a skúmať či bol pred podaním návrhu pokojný stav a či skutočne došlo k zásahu a kto tento zásah spôsobil. Jedinou právnou otázkou, ktorou sa obec musí zaoberať, je, či bol zásah vykonaný v súlade s právom alebo protiprávne. Zásah do pokojného stavu vykonávaný v súlade s právom nemožno rozhodnutím obce zakázať. Výkon vlastníckeho práva musí byť medzi vlastníckmi susedných nehnuteľností vzájomne do určitej miery tolerovaný. Tolerancia nesmie byť zneužívaná v prospech jedného vlastníka na úkor ostatných susedov. Vždy by malo ísť o vzájomnú rovnováhu medzi výkonom vlastníckeho práva a to tým spôsobom, že vlastníci susediacich nehnuteľností navzájom voči sebe niečo

strpia, zdržia sa nejakého konania alebo niečo vykonajú tak, aby predišli vzniku sporov.

III.

Odporca vo svojom vyjadrení doručenom krajskému súdu dňa 02.02.2015 uviedol, že s rozhodnutím krajského súdu súhlasí, nakoľko je v celom rozsahu vecne správne, pričom odôvodnenie tohto rozhodnutia je dostatočné a teda nemožno v žiadnom prípade vyvodiť záver, že bolo porušené právo navrhovateľky na spravodlivé súdne konanie. Správny orgán v konaní zisťuje len skutkové otázky a práva a právnych otázok sa nedotýka, inak by prekročil ustanovenie § 5 Občianskeho zákonníka, ktoré chráni faktický stav a nie stav právny. Pre rozhodovanie v predmetnej veci nie je potrebné skúmať, či bol zásah do pokojného stavu v súlade s právom, alebo či bol v rozpore s ním. S poukazom na toto tvrdenie je právne irelevantná skutočnosť, na ktorú navrhovateľka poukazuje a to, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia disponovala povolením vykonať drobnú stavbu, a to oplotenie predmetného pozemku. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľka je povinná obnoviť predošlý stav, ktorý bol zásahom porušovateľa dotknutý, pričom výrok napadnutého rozhodnutia nepriznáva účastníkom konania žiadne práva, pretože obec pri rozhodovaní podľa § 5 Občianskeho zákonníka takéto oprávnenie nemá.

Na základe uvedeného odporca navrhol, aby odvolací súd posúdil odvolanie navrhovateľky ako nedôvodné a aby napadnuté rozhodnutie krajského súdu potvrdil ako vecne správne.

IV.

Ďalší účastníci konania 1.-13. zaslali krajskému súdu dňa 30.01.2015, dňa 02.02.2015 a dňa 05.02.2015 vyjadrenie, v ktorom zhodne uviedli, že napadnuté rozhodnutie je zákonné a správne. Cez predmetný pozemok KNC-parc.č.10319 vedie jediná prístupová cesta k rodinným domom a pozemkom účastníkov konania, pričom táto prístupová cesta je používaná veľmi dlho, viac ako tri generácie, dávno predtým, ako navrhovateľka nadobudla predmetný pozemok do svojho vlastníctva. V čase nadobudnutia vlastníctva navrhovateľka mala vedomosť o tom, že cez pozemok vedie prístupová cesta, ktorá je riadne obyvateľmi užívaná. Účastníci konania navrhli, aby odvolací súd odvolanie navrhovateľky posúdil ako nedôvodné a napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici potvrdil ako vecne správne.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Preto rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného podľa § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania zmysle § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <.. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 2. februára 2016 (§156 ods.1 a ods.3 O.s.p.).

Podľa § 7 ods. 2 <. O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa § 250l ods. 1 <. O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním), ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

Podľa § 47 ods. 1 - 5 zákona číslo 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu. Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia. Poučenie o odvolaní (rozklade) obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať (podať rozklad), v akej lehote, na ktorý orgán a kde možno odvolanie podať. Poučenie obsahuje aj údaj, či rozhodnutie možno preskúmať súdom. V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa uvedie aj orgán, ktorý rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia, meno a priezvisko fyzickej osoby a názov právnickej osoby. Rozhodnutie musí mať úradnú pečiatku a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť ďalšie náležitosti rozhodnutia.

Z administratívneho spisu súd zistil, že napadnutým rozhodnutím uložil odporca H. V. (v procesnom postavení navrhovateľky) povinnosť obnoviť predošlý stav, t.j. povinnosť strpieť priechod a prejazd pre: P. X., bytom Q., K. X., bytom Q., M. F., bytom Q. a pre vlastníkov pozemkov C KN parc.č. 9501/3, 9501/4, 10305, 10309/1, 10309/2, 10389, 10320, E KN parc.č. 9506, cez pozemok C KN parc.č. 10319, ako aj povinnosť zdržať sa konania brániaceho týmto osobám v priechode a prejazde cez pozemok C KN parc.č. 10319, ktorý predstavuje jedinú prístupovú cestu k nehnuteľnostiam im vlastnícky patriacim. Rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 01.07.2014 boli odporcovi doručené návrhy na vydanie rozhodnutia proti zrejmemu zásahu do pokojného stavu v zmysle § 5 Občianskeho zákonníka od občanov, účastníkov správneho konania, v ktorých uvádzali, že H. V. zabráňuje používať existujúcu prístupovú cestu k ich nehnuteľnostiam pre poľnohospodárske práce, príchod poštovej služby, odvoz komunálneho odpadu. Uvádzali, že navrhovateľka sa im verbálne vyhráza a vyznačuje páskou zákaz priechodu cez pozemok C KN parc.č. 10319. Odporca vydal rozhodnutie podľa § 5 Občianskeho zákonníka a poskytol ochranu občanom obce, majúci za to, že vyššie popísaným konaním H. V. došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, v dôsledku čoho jej uložil obnoviť predošlý stav, teda strpieť priechod a prejazd cez jej pozemok, ako aj povinnosť zdržať sa konania brániaceho v priechode a prejazde cez tento pozemok, cez ktorý vedie prístupová cesta k nehnuteľnostiam vlastnícky patriacim účastníkom konania. Neformálnou opravou vykonanou listom zo dňa 01.08.2014 odporca opravil zrejmu chybu v písaní pri vyhotovovaní rozhodnutia, keď opravil nesprávny dátum narodenia navrhovateľky uvedený v rozhodnutí (XX.XX.XXXX) na správny dátum (XX.XX.XXXX).

Proti tomuto rozhodnutiu sa odvolala navrhovateľka, ktorá žiadala rozhodnutie zrušiť ako nevykonateľné a vydané v rozpore so zákonom. Namietala najmä, že návrhy na vydanie rozhodnutia podľa § 5 Občianskeho zákonníka mal odporca zamietnuť, pretože postupovala v súlade s rozhodnutím odporcu, ktorý dal na základe ohlásenia drobnej stavby súhlas k oploteniu predmetného pozemku. Nie je vlastníkom plota, a teda nemá možnosť umožniť prechod. Rozhodnutie považuje za nevykonateľné, ak v ňom neboli stanovené presné hranice prechodu na základe vyhotoveného geometrického plánu, pretože inak by oprávnené osoby z rozhodnutia mohli využívať na prechod hociktoré miesto parcely C-KN č. 10319. Nesúhlasila s konštatovaním v rozhodnutí, že sa jedná o jedinú prístupovú cestu k pozemkom účastníkov. Namietala nesprávny postup odporcu, ktorý vydal rozhodnutie napriek tomu, že v tej istej veci už bola uložená povinnosť navrhovateľke obnoviť predošlý stav podľa § 5 Občianskeho zákonníka

rozhodnutím č. 2896/2006 zo dňa 18.11.2008, v dôsledku čoho mal odporca toto konanie zastaviť. Odporca zneužíva inštitút § 5 Občianskeho zákonníka na zotrvanie nelegálneho stavu a na diskrimináciu navrhovateľky ako vlastníčky parcely

C-KN č. 10319. Parcela C-KN č. 10319 leží v intraviláne obce s plne dostupnými inžinierskymi sieťami a je plnohodnotným stavebným pozemkom. Nelegálne cesty a nelegálna stavba ukrajujú z tejto parcely cca 700 m2 plochy a vedenie cesty v pozdĺžnom smere nedovoľuje na pozemku umiestnenie stavby pri dodržaní vzdialenosti hraníc od susediaceho pozemku, čo znehodnocuje pozemok, resp. neumožňuje predaj pozemku ako stavebného.

Odporca predložil vec na rozhodnutie súdu podľa ustanovenia § 57 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb., nakoľko odvolaniu nemienil vyhovieť, pretože toto považoval za nedôvodné. Odporcovi je známe, že opakovane je bránené prístupu k nehnuteľnostiam účastníkov konania, pričom boli privolávané hliadky policajného zboru, pričom existujú záznamy na Obvodnom oddelení PZ v Hriňovej.

Navrhovateľka oznámila súdu dňa 24.10.2014, že darovacou zmluvou previedla vlastnícke právo k pozemku - parcela registra C č. 10319, zapísaná na LV XXXX, v kat.úz. O., na manžela D. V. Darovacia zmluva uzavretá dňa 08.07.2014 bola predložená na vklad dňa 08.07.2014. Okresný úrad Detva, katastrálny odbor povolil vklad vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti na základe tejto darovacej zmluvy pod V 948/14 dňa 30.07.2014. Ďalej mal súd z administratívneho spisu, vyjadrení a podaní účastníkov konania, za preukázané, že už v minulosti Mesto Hriňová vydalo rozhodnutie č. 2896/2008-Rozh zo dňa 18.11.2008, ktorým podľa § 5 Občianskeho zákonníka uložil H. V. povinnosť obnoviť predošlý stav, t.j. povinnosť strpieť prechod a prejazd vlastníkov vymenovaných pozemkov cez pozemok C-KN parc.č. 10319. Predmetné rozhodnutie bolo v súdnom konaní potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 26Sp/126/2008-16 zo dňa 18.05.2008, ktorý v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/381/2009 zo dňa 09.12.2008 nadobudlo právoplatnosť dňa 14.07.2009.

Odvolací súd v danej veci na základe podaného odvolania posudzoval rozsudok krajského súdu, ktorým Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 24Sp/54/2014-40 zo dňa 13.11.2014 rozhodnutie odporcu č. A/20014/003055 zo dňa 07.07.2014 v spojení s opravou vykonanou pod č. A/2014/003389 zo dňa 01.08.2014 potvrdil a náhradu trov konania navrhovateľke ani odporcovi nepriznal. Zároveň navrhovateľku zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku 35,- € do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia. Krajský súd v rozhodnutí poukázal na ustanovenie § 5 Občianskeho zákonníka a uviedol, že ide o spornú a dlhšie pretrvávajúcu záležitosť medzi účastníkmi konania, pričom napriek vydaniu predchádzajúceho rozhodnutia je navrhovateľkou (ale aj jej rodinnými príslušníkmi) opakovane znemožňovaný prejazd a prechod po existujúcej miestnej komunikácii k nehnuteľnostiam vlastníčky patriacim účastníkom konania.

K forme a náležitostiam rozhodnutia odvolací súd uvádza, že náležitosti rozhodnutia rozdeľujeme na obsahové medzi ktoré patrí výrok, odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku a formálne.

Výrok je jadrom celého rozhodnutia, lebo obsahuje rozhodnutie vo veci, z ktorého musia byť zrejmé priznané oprávnenia, ukladané právne povinnosti a aplikované právne ustanovenia. Ak sa ukladá niečo plniť, musí byť uvedená aj lehota na plnenie, súčasťou má byť aj rozhodnutie o náhrade trov konania. Výrok musí byť stručný a nemá poskytovať možnosť dvojakeho výkladu.

Odôvodnenie zahŕňa a hodnotí všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom pre výrok rozhodnutia, podáva celkový prehľad o priebehu konania.

Poučenie o riadnom opravnom prostriedku obsahuje informáciu, či možno podať opravný prostriedok, ak áno v akej lehote a ktorému orgánu prípadne vylúčenie odkladného účinku.

Medzi formálne náležitosti rozhodnutia správneho orgánu zaradujeme: označenie orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, identifikačné údaje - dátum, číslo spisu, pomenovanie predmetu konania, menný zoznam účastníkov vlastnoručný podpis predstaviteľa správneho orgánu a vyznačenie jeho pracovnej

funkcie, mena a priezviska, odtlačok úradnej pečiatky, rozdeľovník pre písomné doručenia rozhodnutia.

Podľa názoru odvolacieho súdu nemá návrhom- opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie všetky podstatné náležitosti podľa § 47 ods. 1 - 5 Správneho poriadku. I keď z výroku preskúmaného rozhodnutia je zrejmé akým spôsobom má byť vlastnícke právo navrhovateľky obmedzené, H. V. bola uložená v zmysle § 5 Občianskeho zákonníka povinnosť obnoviť predošlý stav, teda strpieť priechod a prejazd pre ďalších účastníkov: P. X., bytom Q., K. X., bytom Q., M. F., bytom Q. a pre vlastníkov pozemkov C-KN parc.č. 9501/3, 9501/4, 10305, 10309/1, 10309/2, 10389, 10320, E-KN parc.č. 9506, cez pozemok C-KN parc.č. 10319, ako aj povinnosť zdržať sa konania brániaceho týmto osobám v priechode a prejazde cez pozemok C-KN parc.č. 10319, ktorý predstavuje jedinou prístupovú cestu k nehnuteľnostiam im vlastnícky patriacim.

Podľa § 5 Občianskeho zákonníka, ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany na obci. Obec môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Tým nie je dotknuté právo domáhať sa ochrany na súde.

Z obsahu predmetného rozhodnutia obce vyplýva, že v ňom odporca neurčil lehotu, v ktorej majú ďalší účastníci konania povinnosť domáhať sa vyriešenia sporu súdnou cestou v civilnom konaní, prípadne, ak je možné uzavrieť dohodu medzi dotknutými osobami, tak vec vyriešiť mimosúdne a podať návrh na vklad vecného bremena v katastrálnom konaní.

Rozhodnutie odporcu podľa § 5 Občianskeho zákonníka má len predbežnú povahu, preto je nevyhnutné, aby bola predmetná lehota určená primerane okolnostiam prípadu, v žiadnom prípade nemôže ísť o trvalé vyriešenie veci.

Naviac je nevyhnutné zdôrazniť, že rozhodnutím č. 2896/2008-Rozh zo dňa 18.11.2008, ktorým podľa § 5 Občianskeho zákonníka už bola uložená H. V. povinnosť obnoviť predošlý stav, ako aj povinnosť strpieť priechod a prejazd vlastníkov vymenovaných pozemkov cez pozemok C-KN parc.č. 10319. Predmetné rozhodnutie bolo síce v súdnom konaní potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 26Sp/126/2008-16 zo dňa 18.05.2008, avšak Najvyšší súd SR vec meritórne neprejednal a uznesením sp.zn. 8Sžo/381/2009 zo dňa 09.12.2008 odvolanie navrhovateľky odmietol.

Z § 5 Občianskeho zákonníka nevyplýva, že by išlo o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy; preto platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce (mesta). Pre takéto konanie potom platí zákonná úprava zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb rozhoduje pri výkone samosprávy starosta (primátor), vzťahuje sa všeobecný predpis o správnom konaní (s odchýlkami uvedenými v zákone); o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu starostu (primátora) rozhoduje súd, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Z citovanej zákonnej úpravy vyplýva, že pri vydaní rozhodnutia podľa § 5 Občianskeho zákonníka ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce a o opravnom prostriedku proti nemu sa rozhoduje v súdnom preskúmanavacom konaní postupom podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku - ustanovenia § 250l a nasl. (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Sžo 92/2008 zo dňa 11. februára 2009).

Právna ochrana podľa ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka je formulovaná ako predbežná a správny orgán pri jej poskytovaní nevyhlasuje ani nevytvára právny stav, ale stav pokojný - teda určitý konkrétny faktický stav. O právnom stave potom rozhoduje súd (napríklad v občianskom súdnom konaní). Úlohou správneho orgánu je urýchléné poskytnutie ochrany pred zrejým zásahom do posledného pokojného faktického stavu a zabezpečiť poriadok a klud. Konanie podľa § 5 Občianskeho zákonníka prebieha podľa režimu Správneho poriadku. Z toho vyplýva, že obec môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav.

Rozhodnutie obce je svojou povahou predbežné, je vydávané tam, kde je zistený zrejmy zásah do pokojného stavu, a to bez akéhokoľvek väčšieho a zložitejšieho dokazovania, pričom odporca sa môže obmedziť na zistenie takéhoto zásahu a stavu. Výrok rozhodnutia odporcu, ak rozhoduje o ochrane

podľa § 5 Občianskeho zákonníka musí obsahovať aj lehotu, v ktorej obec/mesto stanoví osobám, ktoré sa vydania takéhoto druhu rozhodnutia domáhajú, povinnosť podať žalobu na civilný súd prípadne vec vyriešiť dohodou.

V tomto prípade ide o vyriešenie otázky práva prechodu cez pozemky, pričom niektoré z nich navrhovateľka v priebehu konania darovala svojmu manželovi. Túto skutočnosť je potrebné tiež zohľadniť v takomto druhu konania a je potrebné správne určiť okruh účastníkov konania.

Právo prechodu je právom k cudzej veci a môže byť na konkrétnej nehnuteľnosti zriadené vo forme vecného bremena.

Vecné bremená môžu vzniknúť:

- 1) zmluvou, ktorá musí mať písomnú formu,
- 2) záverom, ak sa rozhodnutím o dedičstve toto právo potvrdí,
- 3) dohodou dedičov o vysporiadaní dedičstva, ktorú musí schváliť súd,
- 4) rozhodnutím príslušného orgánu (najmä súdu, ale aj stavebného úradu alebo pozemkového úradu),
- 5) zo zákona.

Na základe zmluvy vzniknuté zmluvné vecné bremeno, ktoré možno dojednať „en rem“ alebo „in personam“. Zmluva vždy musí mať písomnú formu a ak sa má vecné bremeno zapísať do katastra nehnuteľností, podpisy účastníkov musia byť úradne overené. Zmluva musí mať všeobecné náležitosti dvojstranného právneho úkonu. Okrem toho v zmluve z dôvodu jej určitosti musia byť presne označené nehnuteľnosti (najmä číslo listu vlastníctva, konkrétne územie a parcelné číslo).

V zmluve možno vymedziť rozsah a obsah práv a povinností vyplývajúcich z vecného bremena, najmä spôsob jeho výkonu. Pri zmluvnom zriadení vecného bremena pôsobiaceho in personam možno dohodnúť časové obmedzenie jeho trvania.

V preskúmvanej veci môže vecné bremeno zriadiť aj súd na návrh niektorého z účastníkov konania. V tomto prípade ide o právo prechodu.

Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR R. 50/1985 vecné bremená zriadené rozhodnutím súdu podľa ustanovenia § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, ako aj práva im zodpovedajúce, sú vždy spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti. Viazu sa teda k určitým nehnuteľnostiam a prechádzajú s vlastníctvom týchto nehnuteľností na ich nadobúdateľa. Nie sú teda obmedzené len na určité konkrétne osoby. Už z tejto ich vecno-právnej povahy vyplýva, že sú časovo neobmedzené a ani súd novým rozhodnutím nemôže vopred určiť ich zánik (napr. ich viazaním na splnenie určitej podmienky). Časovo obmedzené sú iba vecné bremená, ktorým zodpovedajú práva viazané na určitú konkrétnu osobu, ktoré zanikajú najskôr smrťou oprávneného.

Skutkovým základom rozhodnutí obce podľa § 5 Občianskeho zákonníka je posledný pokojný stav, ktorý existoval pred zrejým zásahom. Obec v takomto druhu rozhodnutia môže riešiť len skutkové otázky. Práva a právnych otázok v rozhodnutí sa nesmie dotknúť, prekročila by tým oprávnenie vyplývajúce z § 5 Občianskeho zákonníka.

S poukazom na uvedené pochybenia obsiahnuté v rozhodnutí odporcu, dospel najvyšší súd k záveru, že preskúvané rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a v konaní odporcu bola zistená taká vada, ktorá má vplyv na zákonnosť preskúvaného rozhodnutia (§ 250j ods. 2 písm. a/ a e/ O.s.p.) a z tohto dôvodu zmenil rozsudok krajského súdu a zrušil rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. súd prvého stupňa aj správny orgán sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 250l ods.2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v prvostupňovom a v odvolacom konaní za tieto úkony právnej pomoci: v sume 914,37 €:

- 1) prevzatie a príprava zastúpenia 134 € + 8,04 € režijný paušál (21.10.2014),
- 2) účasť na pojednávaní 134,- € + 8,04 € režijný paušál (13.11.2014),
- 3) odvolanie proti rozsudku prvého stupňa 134,- € + 8,04 € režijný paušál (15.12.2014),
- 4) účasť na verejnom vyhlásení rozhodnutia na najvyššom súde 71,50 € + 8,04 € režijný paušál (02.02.2016), spolu 505,66 € spolu s 20% DPH 606,79 €.

Ďalej bola priznaná náhrada za stratu času stráveného právnym zástupcom navrhovateľky zo sídla právneho zástupcu do miesta konania pojednávania dňa 13.11.2014, t.j. zo Zvolena do Banskej Bystrice a späť, cenový rozsah 2 začatých polhodín pri sadzbe 1/60 výpočtového základu za jednu á 13,98 € = 27,96 € + 20% DPH = 33,55 €, náhrada za stratu času zo Zvolena do Bratislavy dňa 02.02.2016 a späť, časový rozsah 8 začatých polhodín pri sadzbe 1/60 výpočtového základu za každú polhodinu á 14,30 € + 20% DPH = 137,28 €;

Rovnako bolo priznané cestovné právneho zástupcu navrhovateľky autom na pojednávanie:

1. pred krajským súdom dňa 13.11.2014:

výpočet podľa zákona č. 283/2002 Z.z. o cestných náhradách

· vlastné motorové vozidlo zn. Hyundai, model Santa Fe, Ev.č. I. 1x vzdialenosť Zvolen - Banská Bystrica a späť = 44 km

· priemerná cena PHM = 1,291 €/l

· koeficient opotrebenia vozidla na 1km jazdy dňa 13.11.2014 = 0,183 €

· priemerná spotreba PHM = 9,2 l / 100 km, výpočet: 0,183 € x 44 km = 8,05 €; 1,291 € x 44 km = 0,092 = 5,22 €; 8,05 € + 5,22 € = 13,27 € + 20% DPH = 15,92 €.

2. cesta autom na vyhlásenie rozhodnutia dňa 02.02.2016 na Najvyššom súde SR :

1x vzdialenosť Zvolen - Bratislava a späť = 392 km

· priemerná cena PHM = 0,939 €/l

· koeficient opotrebenia vozidla na 1 km jazdy dňa 02.02.2016 = 0,183 €

· priemerná spotreba PHM = 9,2 l / 100 km výpočet: 0,183 € x 392 km = 71,74 €; 0,939 € x 392 km x 0,092 = 33,86 €; 71,74 € + 33,86 € = 105,60 € + 20% DPH = 126,72 €

Celkové náklady trov právneho zastúpenia sú 920,26 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal právnemu zástupcovi navrhovateľky náhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon zo dňa 05.11.2015 - vyjadrenie, keďže uvedené vyjadrenie súd nepožadoval a nebolo nevyhnutné na posúdenie danej veci.

Navrhovateľka bola v konaní úspešná preto jej nevznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podaný opravný prostriedok ani za odvolanie (§ 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.